

TBMM
HALKILARIN EŐİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŐKANLIĐI

Sayı : 10063

Tarih : 22.01.2025

22934

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

AŐaĐıda belirtilen sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğünün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat Eren
Diyarbakır Milletvekili

Türkiye cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülere yönelik hak ihlalleri, özellikle hasta, engelli ve yaşlı mahpusların tedaviye erişim hakkının ihlal edilmesi ve yalnız bırakılmaları nedeniyle meydana gelen ciddi sağlık sorunları, cezaevlerindeki yaşam koşullarının insan onuruna aykırı hale geldiğini gözler önüne sermektedir. Bu durum, Anayasa'nın 17. maddesi ile güvence altına alınan "yaşama hakkı" ve "insan onuruyla bağdaşmayan cezalara maruz kalmama" ilkelerine açıkça aykırıdır.

Edirne F Tipi Cezaevi'nde tutulan yüzde 80 engelli raporu bulunan Ekimcan Yıldırım'ın durumu, bu ihlallerin çarpıcı bir örneğidir. Ağır sağlık sorunları bulunan Yıldırım'ın, yaşamını tek başına idame ettirme olanağı olmadığı halde, kendisine yardımcı olabilecek arkadaşlarının bulunduğu bir koğuşa alınmadığı, bunun yerine "tutuklu ve hükümlülerin aynı koğuştaki kalamayacağı" gerekçesiyle yalnız bırakıldığı ifade edilmektedir. Bu uygulama, yalnızca hukuki dayanaktan yoksun olmakla kalmayıp, aynı zamanda bir işkence ve kötü muamele biçimi olarak değerlendirilebilir.

Cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerin yalnız bırakılmasının ciddi sonuçlar doğurduğu örnekler mevcuttur. Tek başına bırakılan hasta mahpusların koşullarında düşerek ağır şekilde yaralanmaları, tedaviye erişimlerinin gecikmesi ve bu süreçte sağlık sorunlarının ilerlemesi, bu uygulamanın insan onuruyla bağdaşmadığını açıkça ortaya koymaktadır. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi'nin 5. maddesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi ve Türkiye'nin taraf olduğu diğer uluslararası sözleşmeler, kişilerin işkence, insanlık dışı ve onur kırıcı muameleye maruz bırakılmasını açıkça yasaklamaktadır. Cezaevlerindeki uygulamaların bu normlar çerçevesinde yeniden düzenlenmesi bir yükümlülüktür.

Ekimcan Yıldırım'ın sağlık durumunun giderek kötüleştiği, yüzü, gözleri ve kulaklarını kaplayan sedef yaralarının acil tıbbi müdahale gerektirdiği ifade edilmektedir. Cezaevlerinde benzer durumda olan diğer mahpusların da yalnız bırakılmaları nedeniyle yaşam hakkı ve sağlık hakkı gibi temel haklarının ihlal edildiği bilinmektedir. İnsan onurunu hiçe sayan bu uygulamalara karşı etkin denetim mekanizmalarının oluşturulması ve hasta mahpusların sağlık ve yaşam haklarının korunması aciliyet taşımaktadır.

Bu bağlamda;

1. Ekimcan Yıldırım'ın yüzde 80 oranında engelli raporu bulunmasına ve sağlık sorunları nedeniyle yaşamını tek başına idame ettiremeyecek durumda olmasına rağmen, tanıdığı ve kendisine yardımcı olabilecek arkadaşlarının bulunduğu bir koğuşa yerleştirilmemesinin gerekçesi nedir?
2. Cezaevi idaresinin "tutuklu ve hükümlülerin aynı koğuşa kalamayacağı" yönündeki kararının yasal dayanağı nedir? 5275 sayılı Kanun'un 113. maddesinin ilgili uygulamalarda kötüye kullanıldığına dair Bakanlığınıza ulaşan şikayetler olmuş mudur?
3. Cezaevlerinde hasta ve engelli mahpusların yalnız bırakılmaları sonucunda düşme, yaralanma gibi durumlar yaşandığına dair Bakanlığınıza ulaşan başvuru sayısı nedir? Bu tür olaylar sonucu hayatını kaybeden veya kalıcı zarar gören mahpuslara ilişkin istatistikler kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?
4. Ekimcan Yıldırım'ın mevcut sağlık sorunlarının ilerlemesini önlemek ve tedaviye erişimini sağlamak adına cezaevi idaresi tarafından ne gibi önlemler alınmıştır? Bu kapsamda yapılan tıbbi müdahaleler yeterli midir?
5. Cezaevlerinde hasta, yaşlı ve engelli mahpusların sağlık ve yaşam haklarını korumak adına insan haklarına uygun bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir?
6. Türkiye cezaevlerinde hasta mahpuslara yönelik işkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin Bakanlığınıza ulaşan şikayetlerin sayısı nedir? Bu şikayetlerin kaçısı hakkında adli ve idari soruşturma başlatılmıştır?
7. Hasta mahpusların sağlık ve yaşam haklarının ihlaline neden olan uygulamalara karşı Bakanlık tarafından hangi adımlar atılacaktır?